

csököt teremhetne. Ez az eszme talán érdemes volna a megfontolásra. Ha az állam erre pénzt költene, valószínűleg termékenyen fektetné be pénzét! Mondom, sokat lehetne ez eszme ellen fölhozni, pl. azt is, hogy előbb a selmeczi akadémiát kellene kellőleg instruálni, a szükséges épületekkel ellátni és sok mást tenni érdekében; de hát azt hiszem, az erdőadóból telni fog erre is arra is. Hisz a művelődési célokra kiadott pénzt az állam semmi más célra helyesebben nem fordíthatja.

Illés Nándor.

A zalamegyei fenyvesek.

Minden csak a maga helyén jó! Ezzel azt akarom kifejezni, hogy miként mindenben csak a körülmények és viszonyok helyes számbavétele után képes az ember eltalálni a célszerűt, úgy az erdőgazda is, és főleg épen ez, kinek működésének helyessége vagy helytelensége következményeiben sok évtizedre kihat, kell hogy elhatározásaiban megfontoló legyen, s a látszólagos pillanatnyi előnyök által félre ne vezettesse magát, mert téves elhatározásait az utódok nagyon is megkeserülhetik.

Ily téves elhatározás eredményének tekintem én a zalamegyei fenyvesek lételét, mely meggyőződésem okadatolása a következő rövid vázlatból — úgy hiszem — eléggé ki fog derülni.

Zalamegye a.-lendvai és letenyei járásainak erdőterülete 72.000 kat. holdra terjedvén, ezen területnek körülbelül jó $\frac{4}{10}$ -ed részét a fekete fenyő (*Pinus austriaca*) foglalja el részben elegenden, részben kevés bükk, tölgy és gyertyánfával vegyes állabokat képezvén elszórtan a tiszta tölgy- és bükk-

állabok közt a világtájak minden irányában hajló dombtejtőkön, sőt magán a mély és vizáradásos berektalajon is nem ritkán.

Ha e két járás erdőtalaját megvizsgáljuk, meggyőződünk róla, hogy e talaj általán véve jó tölgytalaj, állván az legnagyobb részben homokos agyagból, mely helyenként kötöttnek mondható, kisebb részben azonban agyagos homok jelleggel bír; azonban elég mély, mélyen fekvő homok, itt-ott vaséceses homok altalajjal, mely mint tölgytalaj a II-ik termőhelyi jóságnak felel meg.

Már ebből is kiviláglik, miszerint itt a tölgyfának lett volna megadandó az előny, s legfőlegb itt-ott lehetett volna a fenyőt elegyítés kedvéért alárendeltebb arányban telepíteni ott, a hol az említett sovány homok altalaj annyira felemelkedik, hogy a feltalaj soványsága és sekély volta ezt a talajjavítás szempontjából megkivánta volna.

Tekintsük azonban a dolgot más oldalról is!

A megye ezen járásainak faértékesítési és kiviteli viszonyai legnagyobb részben oly roszak, hogy a tölgy- mű- és szerfa és a kedvezőbb viszonyok közt a válogatott bükkhasábfán (bécsi fa) kívül alig értékesíthető egyéb választék kifelé, a hátramaradt választékok pedig a vidék csekély népessége és aránylagos erdőbősége folytán legnagyobb részben nem értékesíthetők; a fenyőfa pedig szinte alig számbavehető értékkel bír mint épületi fa, (tüzifának pedig épen senkinek sem kell,) miután a legközelebbi erdőrészekben, például egy 12—14 méter hosszú és 28—30 centiméter vastagságu gerenda-mellmagasságot értve, alig adható el tövön 80 krtól 1 frt 50 krig és ez áron is oly csekély mértékben, hogy az évi termelésnek alig $\frac{1}{10}$ — $\frac{2}{10}$ vétetik a különben is csekély népességü községek egyes építkező lakói által igénybe.

Fafogyasztó vállalatok pedig, melyek a fenyőfát feldolgoznák, alig vannak, mert a fenyő fűészárúk e tájról ki nem

állják a versenyt a stájerországi jegenye és lúczyenyő anyagokkal, főleg a fuvar drágasága, a közlekedési utak rosszasága és a vasúti állomások távolsága folytán, mely viszonyok javulása legalább a közel évtizedekben alig remélhető, miből ismét csak az tűnik ki, hogy a fekete fenyő itt nincsen a maga helyén.

Kérdés támad tehát, miért részesítették itt a korábbi erdészek e fanemet oly előnyben, hogy a tölgy helyenként egészen, helyenként pedig annyira kiszorított, miszerint csak a legnagyobb gond és fáradság mellett leend visszaszerezhető régi uralma? mert hogy itt e fenyő csak a neki adott határozott előny által is egyedül mesterséges ertés útján jutott uralomra, kitűnik abból, hogy az általa elfoglalt erdőtalaj legnagyobb része még most is világos nyomait mutatja az egykori szántásnak; a vele beerdősített talaj tehát egykor szántóföld volt.

Meggyőződése az, hogy a régi erdészek, kik a külföldről itt alkalmaztattak, félreismervén az itteni viszonyokat és a jövőt számba nem vévén, azon hiszemben voltak, miszerint a külföldön különben oly becses *pinus austriaca* itt is ép oly rangot viv ki magának mint működésük előbbeni helyén; azonfelül ismeretes e fenyőfaj könnyű telepíthetése, gyakori és bő magtermései, mit ezen erdőgazdák, hogy volt uraiknak valamely eredményt mutathassanak, szivesen felhasználtak jó hirnév megalapítása végett, meg nem gondolván, hogy e látszólagos fényes eredmények az utódok által erdei gyomtelepítésként fognak tekintetni.

Erdei gyom a fekete fenyő! Igenis gyom itt, mert a nemes és értékes tölgyfát kiszorította a nélkül, hogy ennek előnyeit csak némileg is biztosította volna az erdőbirtokos és a vidék részére, s ha a jelenlegi erdőgazdák a pagonyok fel-

ujításánál nem fognak elég gondot a tölgyültetésekre fordítani, a jövő forda alatt alig lesz még nyoma az erdők e fejedelmi fájának, főleg oly kezelés mellett, mint a milyen itt némely nagy uradalmaknál tapasztalható.

Vigyáznunk kell tehát erdőmivelési elhatározásaink kivitelénél, nehogy okot adjunk utódainknak emlékünket hason szemrehányással illelhetni, s hogy oly értéktelen fenyeveseink ne legyenek mint Zalamegyének!

Minden csak a maga helyén jó!

Kabina János,

m. kir. kataszteri erdőbecslő.

A francia államerdők 1877. évi költségvetése.

A francia államerdők területe a f. évre kiadott „Annuaire des Eaux et Forêts“ szerint 982.118 hektár.

Az erdők összes bevétele . . . . . 38,548.680 frank.

Ezen összeghez a községek és nyilvános intézetek, erdeik kezelési költségeinek megtérítéséül, 1,140.000 frankkal és a tengerészeti minister a tengeri hadiszertárak számára adott fáért 200.000 frankkal járulnak.

Az erdők jövedelme (beleértve az Elzász-Lothringiával Németországnak átadott 88.000 hektárt) már 1827-ben 26,964.719 frankot tett, 1860-ban pedig 42,000.000 frank és 1867-ben 38,805.495 frank volt.

A kiadások összege a f. évre . . . . 13,325.732 frank.

Ez összegből a központi igazgatás költségére 230.000 frank és személyes kiadásokra a külső felügyelő és kezelő személyzetnél 5,082.617 frank esik. Dologi kiadásokra, utakra és erdősitésekre meg begyepesítésekre pedig 5,857.015 frank vétetik igénybe.